

Hogyan dolgoztak ők...

Márciusi, nagy szabadságvívás ünnepe riad végig a csonka földön s az egy örök ifjuság áldozni jár ki nagy ifjak szobraihoz. Ugy-ahogy évtizedek tradíciói, most már formát is adtak az egyetlen magyar szabadságharc alakítatlan kidöröndülésének. De ennek az egy márciusnak mégis mintha komolyabb volna a mozsárágyu hangja, mintha ebben az egy tavaszi lángban több volna a föld szénének tartós izzásából, mint a havasi fenyő ropogó, hirtelen elégéséből. A ma márciusi ifjusága, busuló, megvert, vén magyar, aki őseinek sokszor megbánt nagy elindulásai helyett egyszer indult el s megnézett, megmért, mozduló lépéssel megy a nagy s győzhetetlen, új szabadságharc felé. Megmért, megnézett, mozduló lépések. Válogatott, pontos, találó eszközök. Sok éjszakának végső főprengésével elvállalt módok, megtanult életeteknek felejtethetlen tanulságai szabályozzák az utat, stílust, ütemet. Komoly, végső tapasztalatok eredménye az elindulás, utolsó próba, amely csak célt akar tanulni a dalás ősköztől, de menetében távolságos idők kultura különbsége, új, aprólékos élet lassu tanulságai a szabályozók...

Az ünneplések mai zászlós pompájában a komoly megfogadás szürke szavai ne zavarják a márciusi lángot, s a „ceterum censeo“ figyelmeztető szava, ha süvölt is a sok, szép ibolyás zsolozsmába, — ne diszsonáns konokság: de soha eleget nem ismétellhető vészjel legyen.

A kárpáti szélek mentén most hünös titok az ünnep siratása. *Övök a nap, mert övök a hatalom. Ünnepelek s alvó jó magyar alatt lassu, emésztő fogu szűtte ki a hidat: ezért övök a hatalom.*

Ezekben a sorokban ennek a szunak a természetrajza kerül napvilágra. Ugy, ahogy *ők* beismerik, kommentár se legyen hozzá. Akinek fülei vannak a hallásra, hogy meghallja a vallomását s hogy eltanulja tőle a pusztítást. Mert ránk méretett, hogy szűlegyünk. *Új elindulásra.*

Alábbiakban folytatólagosan közölni fogjuk a csehiek sokszor emlegetett „Szokol“ egyesületeinek alapeszméit, szervezetét, történetét, amint az az új csehszlovák államnak egy belső propagandára szánt füzetében napvilágot látott.

A Szokolok szervezetének alapeszméi.

„A Szokolok alapeszméje Tyrs philosophiájában gyökeredzik. Ennek köszönhető, hogy a Szokolok erős szervezetekké váltak és hogy annyira fejlődtek, hogy a cseh nemzet életének és természetének elválaszthatatlan részét képezik. A Szokol egyesületek valóságos nemzeti iskolává váltak, nemcsak a fizikai és erkölcsi oktatás terén, hanem a cseh állampolgárság tekintetében is. Tyrs főeszméje az volt, hogy a fizikai és erkölcsi emelkedés elő kell, hogy idézze a cseh nemzet szabadságának visszavívását és a többi országokkal szemben való konkurrencia felvevését. A cseh nemzet fizikai erejét emelni annyit jelent, mint támadási és védelmi kapacitását növelni.

Azon jelmondatok, melyeket Tyrs hatással terjesztett és amelyek legjobban megvilágítják filozófiáját, a következők: Legyünk erősek! — Amit tornázással megszereztél, tartsd meg jó erkölcsökkel! — Kitartás! Minden nemzet saját hibájából pusztul el! — Ne add meg magad! — A megállás halál! — Mindenki egyért, egy mindenkéért! — Minden ökölben egy fegyver: hadi szervezkedés!

Tyrs filozófiáját leginkább a „Nézetek és beszédek“ (Considerations et discours) tartalmazza (a prágai „Szokol“ kiadása), amelyből a következő kivonatot közöljük:

A Szokolok szervezetének célja: fizikai és erkölcsi oktatás és az egész cseh nemzet nivójának emelése, erejének, bátorságának fejlesztése s ezáltal az egész cseh nemzet egységes öntudatra ébresztése. Minden nemzet saját hibájából pusztult el... A nemzetek sorsa nem a harctereken dől el; már a háboru előtt eldőlt az. Egy nemzet se — legyen az nagy, vagy kicsi — veszett el, míg erőteljes volt, de sok nemzet összeesett már, ha tehetetlenségbe zuhlott. Itt is, mint mindenhol, a türelmes természet erélyes, de igazságos és a többségnek üdvös büntetést szab ki, elszakítva az emberiségtől az egészséges haladásra képtelen tagokat, akik értéktelenek és kártékonyak.

Minél kisebb a nemzet, törekvése annál nagyobb kell, hogy legyen egy nagy és becsült hely elérésére. *Semmiféle külső hatalom, semmi erő, ha még olyan brutális is, nem semmisíti meg a nemzeteket.* Nem méltó a nemzethez magát nagyra tartani, de veszélyes és nem férfias saját magát nagyra áztatni. — Kevéssel megelégedni: árulás. Csak szuverén actio és a legmagasabb fokú actio menthet meg. Ha feladatunk nem könnyebb, mint más nemzeteké, annál dicsőbb az és véghezvitele annál hasznosabb fejlődésünkre. *Aki hazáját védeni akarja háboru idején, már békében védekeznie kell minden korrupció ellen.* Ez az eszme vezesse tevékenységünket, ez legyen vallásunk és életünk legfőbb megtestesülése.

Egy nemzet csak nagyobb erkölcsi értékkel bíró győző ellenében vész el; csak azért vész el, mert elpuhult.

A szabadságot a görögök csak akkor veszítették el, midőn náluk a tornázás hanyatlásnak indult. Egészséges lélek csak egészséges testben és erős lélek csak erélyes agyban lakozik. Ez az, amit mindig szem előtt kell tartanunk. Egy fejletlenből álló nemzet semmit sem ér el. A gyáva és fejletlen nem ember a szó nemesebb értelmében; azonban soha nem volt emberre nagyobb szükség, mint a mostani sötét és fenyegető időben. „Megállni: halál“; csak a mozgás által élünk; a folytonos aktivitás biztosítja számunkra az életet és a szabadságot. Aki másképen itél, nem érdemes az életre és *aki vezető akar lenni, felül kell mutatnia a többieket.*

A nemzet egészségének, aktivitásának és bátorságának fejlesztése a mi kötelességünk, a mi célunk. „Semmit az egyeseknek, mindent a nemzetnek“.

Folytatjuk.)

—i. —a.

Hirdesen az UJ ÉLETBEN.

Legelőnyösebb hirdetési árak,
biztos siker!

Hirdetési árak: Egész oldal 1500 kor., féloldal 750 kor., egytized hasáb 75 kor., ennek fele 35 korona. Tíznel többszöri leadásra: 20% engedmény. Szövegközött kétszeresek az árak. Szalaghirdetés 150 korona. Kommunikék sora 20 korona.